

politiske skøn vil her spille en afgørende rolle.

b) Under alle omstændigheder vil *udgiften til de gamle* stige stærkere end nationalindtægten. Dette er der ikke grund til at uddybe nærmere her, da forholdet er belyst indgående i betænkningen om folkepension. Statens udgift til aldersrenten andrager i øjeblikket godt 500 mill. kr. årligt.

c) Med fortsættelse af den nugældende *boligstøttelovgivning* og et årlig boligbyggeri af nogenlunde stabilt omfang (omkring 20 000 lejligheder årligt) vil udgiften til *huslejetilskud* (kvadratmetertilskud) stige med 15—20 mill. kr. årligt, hvilket forholdsmæssigt er betydeligt hurtigere end nationalindkomsten.

Det samlede beløb, som huslejetilskudene påfører statsbudgettet, andrager i indeværende finansår ca. 90 mill. kr.

d) Også forsåvidt *skoleudgifterne og andre udgifter til uddannelse* angår, vil der være en betydelig margin for politisk skøn. Den gældende lovgivning om folkeskolen er hidtil ikke opfyldt i det oprindeligt tilsigtede tempo, og dette vil formentlig heller ikke ske i fremtiden. De merudgifter indenfor skolevæsenet, som de store fødselsårge medfører, har delvis vist sig for folkeskolens vedkommende, men vil først i løbet af de kommende 10 år vise sig for de højere skoler og læreanstalter og al anden videregående uddannelse. Ikke mindst forsåvidt angår al slags teknisk uddannelse, er behovet for øget indsats meget betydeligt. Som helhed er der således ikke ringe sandsynlighed for, at undervisningsudgifterne vokser mere end nationalindkomsten, jfr. iøvrigt nedenfor under e) og g). Statens samlede driftsudgifter til undervisningsformål har i øjeblikket en størrelse på godt 400 mill. kr.

e) Forsåvidt angår udgifter til *teknisk og videnskabelig forskning, støtte til produktivitet o. lign.*, vil behovet for stigende udgifter givetvis være meget stort. Der kan her specielt peges på atomforskningen, hvortil der i de nærmeste år må påregnes årlige udgifter på omkring 20 mill. kr., men dette er kun en enkelt side af udviklingen. Det bliver et politisk spørgsmål, i hvilken udstrækning

man iøvrigt vil søge at dække behovet. Som helhed udgør disse udgifter dog en beskedent del af det samlede statsbudget, nemlig for tiden ialt 30—40 mill. kr. årligt (heri indbefattet anvendelsen af counterpartpenge).

f) Forsåvidt *pensionsudgifterne* angår, henvises til besvarelsen af spørgsmål 26. Pensionsudgifterne andrager i dag godt 150 mill. kr. (netto).

g) Statens *anlægsudgifter* er kun i ringe grad bundet til eksisterende lovgivning, og det vil således bero på fremtidige politiske beslutninger, i hvilket tempo disse udgifter sættes i vejret. Som allerede nævnt ovenfor vil der på nogle felter være et betydeligt behov for institutionsbyggeri. Dette gælder såvel statens egne som de kommunale institutioner m. v., til hvilke der ifølge gældende lovgivning ydes tilskud og lån. Herudover må man regne med en stigende trend i transport- og trafikinvesteringerne, herunder post og telegraf samt de forskellige tilskud til vejformål. Det samlede udgiftsbeløb er i øjeblikket henvend 500 mill. kr. årligt.

h) De anførte udgifter andrager ialt ca. 2 700 mill. kr. årligt eller ca. $\frac{2}{3}$ af det samlede drifts- og anlægsbudget. Om den resterende trediedel af udgifterne er det ikke muligt at udtale sig nærmere end at sige, at de formentlig vil stige i nogenlunde samme takt som nationalindkomsten. Man kan måske pege på, at der f. eks. for *sindssygeforsorgen* og *børneforsorgen* kan være en tendens til stærkere stigning, men noget sikkert kan ikke siges herom.

3. Det fremgår af ovenstående bemærkninger, at der ikke med sikkerhed kan siges noget om udviklingstendensen for *det samlede drifts- og anlægsbudget*. Såfremt forsvarsudgifterne sættes op i takt med nationalindkomsten, må man dog snarest regne med, at en række andre faktorer vil virke i retning af, at overskuddet på det samlede drifts- og anlægsbudget vil være nedadgående.

4. Vedrørende *kapitalbudgettet* henvises til de bemærkninger, der ovenfor er gjort vedrørende boligstøtten, jfr. punkt 2 c).